

המשרד לשירותי דת אגף נישואין, כשרות ורבנים

בס"ד, יום שלישי כ"ד טבת תשע"ט
01 ינואר 2019

לכבוד
עו"ד עודד פלוס הי"ו
מנכ"ל המשרד לשירותי דת

שלום רב,

הנדון: נתונים על מספר הנישאים בלשכות הנישואין לשנת 2018

לקראת תחילת שנת 2019 מפרסם אגף הנישואין במשרד לשירותי דת מספר נתונים על הרישום לנישואין בקרב האוכלוסייה היהודית בישראל ועל הנישואין שהתקיימו בחו"ל.

נבקש להביא בפניכם נתונים אודות מספר הזוגות שנרשמו לנישואין בישראל בשלוש השנים האחרונות ומספר הזוגות שדיווחו ל'מרשם האוכלוסין' על נישואיהם האזרחיים בחו"ל. הדו"ח נסמך על נתונים הנמצאים בידינו וכן נסמך על נתונים שהתפרסמו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: "הלמ"ס") בשנת - 2018 ומתייחסים לשנת 2016,

מהנתונים שנבדקו בלמ"ס המתייחסים לשנת 2016 עולה כי שיעור הנישואים בישראל הוא מהגבוהים במדינות ה OECD, בקרב האוכלוסייה היהודית בישראל יש 6.0 מקרי נישואין לאלף תושבים, לעומת יתר המדינות החברות ב- OECD שם השיעור נע בין 3.0 לאלף בפורטוגל ולוקסמבורג לבין 7.9 לאלף בטורקיה.

גיל הנישואין הממוצע בקרב החתנים שנישאו לראשונה הוא 27.5. גיל הנישואין הממוצע בקרב הכלות שנישאו לראשונה הוא 25.1.

גיל הממוצע עלה ב-46 השנים האחרונות בשנתיים וחצי בקרב החתנים ובכשלוש וחצי שנים בקרב הכלות.

87% מהנישואין של יהודים היו נישואין שבהם שני בני הזוג נישאים לראשונה (רווק עם רווקה), 5.1% מהנישואין של יהודים היו של גרוש עם גרושה, 4.4% היו של גרוש עם רווקה ו-2.9% של רווק עם גרושה.

מבין היישובים המונים יותר מ-10,000 תושבים, האוכלוסייה היהודית ביישובים אבן יהודה, קריית טבעון ותל אביב-יפו, מאופיינת באחוז גבוה של רווקים ורווקות בני 25-29 ביחס לכלל האוכלוסייה היהודית. לעומתם, היישובים מודיעין עילית, ביתר עילית, אלעד ובני ברק מאופיינים באחוז רווקים נמוך בגילאים האלה.

המשרד לשירותי דת אגף נישואין, כשרות ורבנים

בשנת 2018 נשלחו 3996 בני זוג על ידי לשכות הנישואין לבירור יהדות בבית הדין הרבני מאחר ולא נמצאה להם הוכחת יהדות (בדרך כלל הוכחת יהדות מתקבלת על ידי המצאת תעודת נישואין של קרוב משפחה מדרגה ראשונה). מתוכם רק ל-122 לא נמצאה להם הוכחת יהדות. כ-15 זוגות נידחים בשנה אחת ואינם מקבלים אישור לנישואין כיוון שלפחות אחד מבני הזוג נמצא ברשימת מעוכבי חיתון.

על פי מחקרים שנעשו יש כ-400 אלף ישראלים, מרביתם עולים מברית המועצות לשעבר וצאצאיהם, שאינם יכולים להתחתן בישראל משום שהם אינם יהודיים על פי ההלכה.

מספר הנרשמים לנישואין בלשכות הנישואין בקרב האוכלוסייה היהודית בשלוש השנים האחרונות

- בשנת - 2018 נרשמו לנישואין - 35,163
- בשנת - 2017 נרשמו לנישואין - 36,651
- בשנת - 2016 נרשמו לנישואין - 37,675

על פי נתוני הלמ"ס ישנו גידול של 2% תושבים בכל שנה בכל שנה בתוך זה 81% בא מגידול טיבעי (הפרש בן לידות לפטירות) ו-19% בא ממאזן הגירה (הפרש בין יורדים לעולים חדשים). כשמצרפים את אחוז הירידה במספר תיקי הנישואין ואחוז הגידול במספר התושבים נמצא כי יש כאן ירידה של 4.7 אחוז בשנת 2017 וירידה של 6.2 אחוז בשנת 2018

הלמ"ס מציין שיש גם ירידה של 7.5 אחוז במספר המתחתנים בנישואין אזרחיים בחו"ל.

הסיבות לירידה במספר הנרשמים

1. עלייה מתמדת בגיל הנישואין מוביל לכך שמספר הרווקים גדל בישראל. יש יותר רווקים מידי שנה בשנה כתוצאה מהעלייה בגיל הנישואין באוכלוסייה היהודית, - אחוז הגברים היהודיים הרווקים בגיל 25-29 עלה מ-28% בסוף 1970 ל-65% בסוף שנת 2014. אחוז הנשים היהודיות הרווקות בגיל 25-29 עלה בתקופה המקבילה מ-13% ל-50%. במקביל, כתוצאה מהירידה בהיקף הנישואין באוכלוסייה היהודית, אחוז הגברים היהודיים הרווקים בגיל 45-49 באוכלוסייה היהודית עלה מ-3% בסוף 1970 ל-11% בסוף שנת 2014. אחוז הנשים היהודיות הרווקות בגיל 45-49 עלה בתקופה המקבילה מ-2% ל-9%.
2. יש עלייה במספר הנישואים שלא באמצעות לשכות הנישואין על ידי רבנים אורתודוקסים (ישנם לפחות 14 רבנים כאלו) וכן נישואין שנערכים על ידי קונסרבטיבים ורפורמים. ישנן מספר עמותות שקמו ואשר משקיעות כסף רב שמגיע מגורמים בחו"ל על מנת לעודד זוגות להינשא שלא במסגרת הרבנות. כדוגמה קמפיין "חתונה שווה"
3. עליה דרמטית במספר הזוגות החיים ביחד ללא נישואין.

המשרד לשירותי דת אגף נישואין, כשרות ורבנים

נישואין אזרחיים:

מספר הנישואין שהתקיימו בחו"ל שדווחו למרשם האוכלוסין בשנת 2016

(הנתונים מתייחסים רק לזוגות ששניהם תושבי מדינת ישראל ורשומים כיהודיים במרשם האוכלוסין)

על פי נתוני הלמ"ס המתייחס לשנת 2016 (זהו השנתון הסטטיסטי האחרון שפורסם) ישנם 1826 זוגות שנישאו בחו"ל כששני בני הזוג רשומים במרשם האוכלוסין כיהודיים מתוכם 1601 זוגות עולים מחבר העמים ו-225 משאר עדות. יש להניח כי נישואין שנערכו בקפריסין ובצ'כיה הינם נישואין אזרחיים, שכן אין במדינות אלו קהילה יהודית אורתודוקסית וזאת בשונה מארצות הברית ויתר המדינות שיש בהן קהילה יהודית ועל כן לא בהכרח שהנישואין שנערכו שם היו נישואין אזרחיים מתוך 1826 הזוגות 39% נישאו בקפריסין ו-17% נישאו בצ'כיה סה"כ: 56%. 44% נישאו ביתר המדינות (קנדה ארה"ב צרפת ועוד). אי לכך יש להפחית מסך 1826 44% שנישאו ביתר המדינות (קנדה ארה"ב צרפת ועוד) שכאמור אין בהכרח שהם נישאו בנישואין אזרחיים.

התוצאה המתקבלת איפה היא שהסך הכללי של מספר הזוגות בשנה אחת (שנת 2016) שרשומים במרשם האוכלוסין כיהודיים ונישאו בוודאות בנישואין אזרחיים הוא – 982 בלבד. 856 – הם מהעולים החדשים מקרב חבר העמים ו-126 הם בני זוג מעדות אחרות

הסיבות המביאות זוגות ישראליים לערוך נישואים אזרחיים בחו"ל, הן כדלהלן:

בני זוג בעלי לאום יהודי/ה ואינם יהודיים ע"פ ההלכה היהודית – למעלה ממיליון עולים הגיעו מברית המועצות לשעבר, ומתוכם כ-400,000 איש הינם חסרי דת או נוצרים וכ-600,000 איש הם בני הלאום היהודי. לאומיותם נקבעת "בלשכת הקשר" בארץ-מוצאם טרם עלייתם ארצה, בהתאמה למסמכים המאשרים את היהדות. יוער כי, בעלייה הגדולה בשנות 1990, הגדיר כל עולה בצורה עצמאית את דתו ללא צורך במסמכים, ונוהל זה נמשך למעלה משנה, בה הגיעו כ-200,000 עולים. ניתן לשער איפה כי כ-100,000 עולים מוגדרים כיום כבני הלאום היהודי על-אף ושאינם כאלה ו/או שנבצר מהם להוכיח, בפועל, את יהדותם. בהינתן כי נתוני הלמ"ס לשנת 2018 קובעים יחס של 6.0 מקרי נישואין לכל אלף נפש באוכלוסייה ממוצעת, אזי על כל 100,000 תושבים יהיו כ-600 מקרי נישואין בשנה שלפחות אחד מהם אינו יכול להוכיח את יהדותו. כהן וגרושה האסורים בחיתון - ע"פ נתוני הלמ"ס, כ-8.5% מתוך 35,163 זוגות יהודיים שנישאו ב-2018 הן גרושות לשעבר, לאמור: כ-2900 כלות. כמו-כן, כ-4% מכלל האוכלוסייה היהודית בישראל הינם בחזקת כוהנים. לפי תחשיב סטטיסטי למעלה ממאה כלות גרושות יבקשו להינשא לכוהנים.

המשרד לשירותי דת אגף נישואין, כשרות ורבנים

מעוכבי חיתון – קיימת רשימת שמות של גברים ונשים שהינם 'מעוכבי נישואין' מסיבות הלכתיות שונות שאין המקום לפרט אותן וייתכן כי אין אפשרות לחתן אותם כדמו"י ולפיכך הם נאלצים להינשא בנישואין אזרחיים.

אל מול הטוענים כי השירות בלשכות הנישואין במועצות הדתיות אינו מאיר פנים ולכן מוטב להינשא בקפריסין בפני 'קצין הנישואין' העירוני שיאיר להם פנים, - ראוי לפרט כיצד מתבצע הליך הנישואין האזרחיים בקפריסין ומה היא עלותו:

- יש להוציא תמצית רישום ממרשם האוכלוסין בארץ לשני בני הזוג שבו מופיעים בני הזוג כרווקים מתורגמים לאנגלית ומאושרים ע"י נוטריון. – עלות הנוטריון כ- 250 ₪.
- לשלוח לפחות 15 ימים קודם לנסיעה את המסמכים לקצין נישואין בקפריסין.
- יש להצטייד ב-שתי טבעות לשני בני הזוג (ללא שתי טבעות לא יתקיים הטקס).
- יש להמציא שני צילומי דרכונים.
- יש לרכוש זוג כרטיסי טיסה לקפריסין + שהייה במלון
- עלות הטקס עצמו - 282 יורו.
- יש להחתים את תעודת הנישואין בחותמת אפוסטיל ע"מ שהנישואין יהיו ברי תוקף גם מחוץ לקפריסין – עלות ההחתמה כ-6 יורו
- לאחר הגעתם לישראל על שני בני הזוג להגיע ללשכת הרישום האוכלוסין (נוכחות חובה) ע"מ לדווח על הנישואין ולשנות את המעמד האישי.

ראוי איפה לשקול את כדאיות היציאה לחו"ל למטרת נישואין אזרחיים, אשר תוצאתה, לבסוף, הינה מסמך המתעד נישואין אזרחיים, עמו יש לשוב ארצה.

סיכומו של דבר סביר להניח כפי הנתונים המופיעים בדו"ח כי מספרם של בני-זוג יהודים הנישאים בנישואים אזרחיים אינו עולה על כ- 130 זוגות בשנה לערך למעט אלו הנאלצים להינשא בנישואין אלו בשל הסיבות שפורטו לעיל.

בברכה רבה,

הרב חזקיהו סאמיר
מנהל אגף נישואין, כשרות, ורבנים

העתק:
הרבנים הראשים לישראל שליט"א
חה"כ הרב יצחק ועקנין הי"ו, השר לשירותי דת
ראשי המועצות הדתיות